

Naam:

Groep/klas:

Gesteenten

Opgave 1 - Woordweb maken

Vul het woordweb in met woorden uit de tekst die passen bij het woord 'gesteenten'.

Opgave 2 - Puzzelen met woorden

Welk woord hoort waar? Gebruik deze woorden: **gesteenten** | keien | rotsen | kalk | graniet | kiezels | strand | wind | water | huizen | sieraden | marmer | diamant

1. Soms is een gesteente heel erg hard, zoals
2. Of heel erg mooi en maken we er mooie voorwerpen van, zoals van
3. Stenen vind je overal, op bergen of op het
4. Een heel mooi gesteente dat ook heel erg hard is, is
5. Kleine stenen zijn vaak rond geslepen door water en wind, zoals
6. Grote stenen noemen we vaak
7. We gebruiken stenen ook om er van te bouwen.
8. grote dikke stenen zo groot als een huis, noemen we vaak
9. stenen worden rond geslepen door
10. maar ook door de

				1	g	r		n			t
2	m		r	m		r					
				3	s	t	r		n	d	
4	d			m		n	t				
				5	k			z		l	s
				6	k					n	
7	h			z		n					
				8	r		t	s		n	
				9	w		t		r		
				10	w		n	d			

In het dikke hok staat van boven naar beneden:

Naam:

Groep/klas:

Opgave 3 - Wat is (bijna) hetzelfde?

Wat betekent hetzelfde? Trek de lijnen!

gebied bij de zee
weide
zee
kalk
graniet

gras met bloemen
stoepkrijt
watervlakte
zandstrand
heel hard

Opgave 4 - Spelling en woorden bouwen

In het eerste hok staan woorden die je in de zinnen kunt gebruiken.

marmer diamant kiezels kleuren	We maken sieraden van een heel dure steen, namelijk Stenen kunnen heel veel hebben en worden dan als versiering gebruikt. Mooie grote platen voor in de keuken of een toonbank worden vaak uit gehakt. Hele kleine stenen hebben vaak heel mooie kleuren en noemen we
---	--

Opgave 5 - Maak een woordketting

Zet de volgende woorden in de goede volgorde. Denk er aan dat elk volgend woord begint met de laatste letter van het vorige woord.

Gebruik deze woorden: **marmer - rots - sieraad - diamant**

.....

.....

Opgave 6 - Schrijf de woorden over die de vorm van gesteente kunnen veranderen

Kijk goed naar deze woorden:

diamant | wind | marmer | zee | water | graniet | sieraden | klein | groot

Welke woorden zijn in staat de stenen te veranderen van vorm?

.....

.....

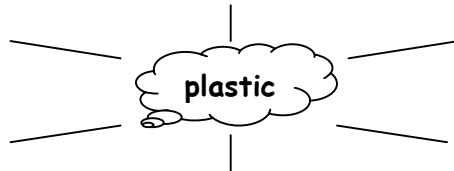
Naam:

Groep/klas:

Plastic

Opgave 1 - Woordweb maken

Vul het woordweb in met woorden uit de tekst die passen bij het woord 'plastic'.

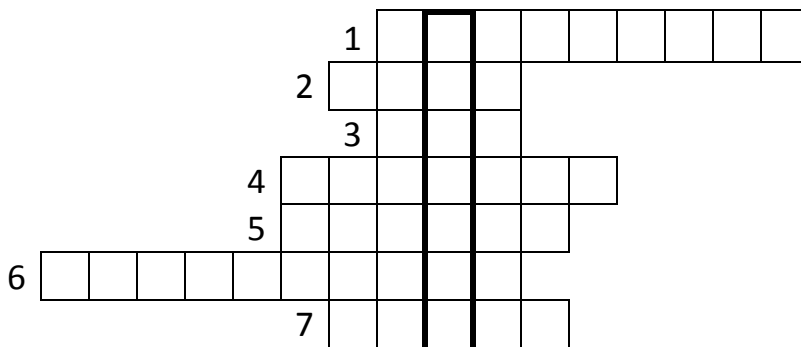

Opgave 2 - Puzzelen met woorden

Wat hoort waar?

Gebruik de woorden: **flessen | helm | licht | gieten | hergebruik | speelgoed | kam**

1. Poppen, autootjes, beesten, allemaal van plastic gemaakt
2. Mensen die een huis bouwen hebben een van plastic.
3. Je haren kan je met een plastic
4. Frisdrank zit in die bijna altijd gemaakt zijn van licht plastic.
5. Als plastic vloeibaar is kun je het in een vorm waardoor je iets maakt.
6. Van oud plastic maken we nieuwe spullen. Dit noemen we
7. Meestal is plastic heel erg waardoor het weinig weegt.

In het dikke hok staat van boven naar beneden het woord:

Opgave 3 - Wat hoort bij elkaar?

Maak met de eerste zinnen, de andere zinnen af. Kijk wat goed bij elkaar past.

Om plastic te maken heb je iets nodig.	Plastic wordt gemaakt uit
Plastic kan in elke vorm.	We plastic in een vorm om iets te maken.
Nieuwe dingen maken van oud plastic.	Van oud plastic maken we
Heel hard rijden. worden gemaakt van plastic.
Kammen, eten, drinken.	Plastic, en

Naam:

Groep/klas:

Opgave 4 - Spelling en woorden bouwen

Zet de volgende woorden in de juiste zin. Gebruik deze woorden:

opscheplepels | drinkbekers | bordjes | flesjes | opbergbakjes | kammen | rietjes | gieten | speelgoed | flessen | emmers

Alle plastic wordt gemaakt door vloeibaar plastic in een vorm te

Plastic kan heel goed hergebruikt worden. We maken van oud plastic weer

of

Ook **S**..... is gemaakt van oud plastic. jij speelt met plastic

Thuis zie je allerlei dingen van plastic, zoals

Opgave 5 - Zinnen maken

Welk woord hoort waar? Gebruik deze woorden:

mensen | gieten | boodschappentassen | speeltoestel | olie | raceauto's | hergebruiken | speelgoed | glijbaan

1. Plastic is een materiaal dat zelf maken uit
2. Om plastic een vorm te geven, moeten we het.....
3. Plastic kan heel licht zijn zoals in en ook heel zwaar zoals in een
4. We kunnen plastic heel goed
5. In de speeltuin is de vaak van een soort plastic.
6. Zelfs in hele snellezit heel veel plastic, net als in de auto thuis.
7. Veel klein is ook gemaakt van een plastic soort.

Opgave 6 - Noteren

Schrijf zo veel mogelijk dingen op die van plastic gemaakt zijn en die je in het boekje vindt of thuis vindt. Kijk eens om je heen in de groep. Kijk ook goed naar bladzijde 21.

.....

.....

.....

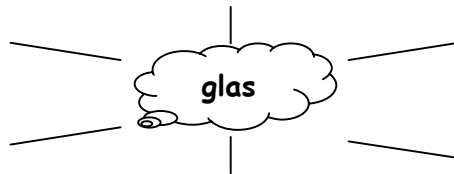
Naam:

Groep/klas:

Glas

Opgave 1 - Woordweb maken

Vul het woordweb in met woorden uit de tekst die passen bij het woord 'glas'.

Opgave 2 - Puzzelen met woorden

Welk woord hoort waar? Gebruik deze woorden:

glas | zand | helder | breken | hergebruik | drinkglazen | lampen | sieraden

1. Glas kan heel gemakkelijk en heeft dan scherpe randen.
2. Glas wordt gemaakt van
3. Van glas maken we bijvoorbeeld
4. Glas is heel geschikt voor door er andere dingen van te maken.
5. Als we iets drinken kan dat uit
6. Als we licht willen doen we aan, die van glas gemaakt zijn.
7. Glas is soms gekleurd maar meestal niet. een raam is meestal
8. Flessen zijn vaak van plastic, maar soms nog van

1			e		e		
2		a					
3			i	e	a	e	
4	e			e		u	i
5			i			a	e
6		a		e			
7		e		e			
8			a				

In het dikke hok staat van boven naar beneden:

Naam:

Groep/klas:

Opgave 3 - Wat hoort bij elkaar?

Wat betekent hetzelfde? Trek de lijnen!

raam
drinkglas
hergebruik

flessen
helder
gekleurd

Opgave 4 - Spelling en woorden bouwen

Maak met de eerste zinnen, de andere zinnen af. Kijk wat goed bij elkaar past.

Glas wordt gemaakt van zand.	De glasblazer maakt het glas heel
Het glas wordt heel warm gemaakt.	Het glas wordt als het warm is,
Ik kijk door het raam naar buiten.	Het glas is en niet gekleurd.
Ik heb mij zelf mooi versierd.	Van glas maken we
Ik heb gewonnen en neem ze allemaal mee.	Ook worden gemaakt van glas.

Opgave 5 - Gatenteksten en zinnen bouwen

 Zet de volgende woorden in de juiste zin. Gebruik deze woorden: **glasbak** | **hergebruik** | **flesjes** | **knikkers** | **gekleurd glas**

Als we opnieuw glazen dingen maken van oud glas, noemen we dit

Om glas opnieuw te smelten verzamelen we het glas in de

Van helder glas kunnen we wel maken, maar andersom niet.

Dus drinkglazen met een kleurtje of zijn al eerder gebruikt glas.

De meeste kleurtjes zitten in je

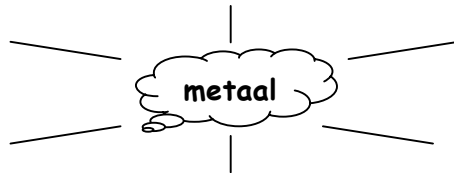
Naam:

Groep/klas:

Metaal

Opgave 1 - Woordweb maken

Vul het woordweb in met woorden uit de tekst die passen bij het woord 'metaal'.

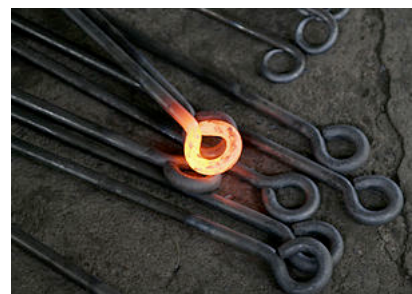
Opgave 2 - Puzzelen met woorden

Welk woord hoort waar? Gebruik deze woorden:

gesteenten | sterk | onbuigzaam | warm | buigen | auto | blikjes | pannen | bouwen

1. Metaal kan heel koud zijn, maar ook heel
2. We maken uit metaal fietsen of een
3. Metalen komen overal voorin
4. Je kunt er heel goed mee
5. Metalen zijn meestal heel erg
6. Als metaal heet is kun je het
7. In de keuken hebben we metalen
8. Als metaal hard is, is het
9. Bij hergebruik maken we van oud metaal vaak

1		a								
				2	a	u		o		
		3	e			e	e			e
4		o	u		e					
		5		e						
			6	u	i		e			
				7	a			e		
8	o			u	i		a	a		
						9	i		e	

In het dikke hok staat van boven naar beneden dat metaal een natuurlijk is.

Naam:

Groep/klas:

Opgave 3 - Wat hoort bij elkaar?

Wat betekent hetzelfde? Trek de lijnen!

blikjes
voedsel
verwarmen

vloeibaar
hergebruik
ingeblikt

Opgave 4 - Spelling en woorden bouwen

Maak met de eerste zinnen, de andere zinnen af. Kijk wat goed bij elkaar past.

Het metaal wordt uit de steen gehaald.	Als de stenen warm worden, S het metaal er uit.
In het glas tinkelen de ijsblokjes.	We maken ijsblokjes met een bakje in de vriezer.
Heel veel dingen wordt van metaal gemaakt.	In ons huis zijn veel dingen van metaal, zoals
Bonen, kersen, perziken, tomaten.	Heel veel groente en fruit wordt in.....

Opgave 5 - Noteren

Schrijf zo veel mogelijk dingen op die van een metaal gemaakt worden en die je in het boekje vindt. Kijk vooral goed naar bladzijde 21.

.....

.....

.....

.....

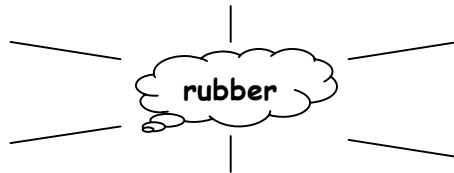
Naam:

Groep/klas:

Rubber

Opgave 1 - Woordweb maken

Vul het woordweb in met woorden uit de tekst die passen bij het woord 'rubber'.

Opgave 2 - Puzzelen met woorden

Welk woord hoort waar? Gebruik deze woorden: **laarzen** | **autoband** | **fietsband** | **bal** | **schoenzool** | **elastiek** | **olie** | **tuinslang** | **rubber** | **gum**

1. Als je door waterplassen loopt heb je aan je voeten.
2. Een droge tuin geef je water door een te gebruiken.
3. Overgooien met een
4. Er zit ook rubber in je als je over de straat fietst.
5. Om de pakjes had de postbode een gedaan om alles bij elkaar te houden.
6. Alle producten hierboven zijn gemaakt van
7. Heel grote dingen van rubber zijn de waarmee een auto kan rijden.
8. Maar in het klein kan ook: soms zit er rubber in je
9. Je kunt rubber maken van een boom en ook van
10. Als je een potloodstreep weg wilt hebben, gebruik je een rubberen

1		a	a			e	
	2		u		i		a
		3		a			
4		i	e			a	
			5	e		a	i
				6		u	e
	7	a	u		o		a
		8				o	e
				9		o	i
					10		u

In het dikke hok staat van boven naar beneden:

Naam:

Groep/klas:

Opgave 3 - Wat is (bijna) hetzelfde?

Wat hoort bij elkaar? Trek de lijnen!

rubber boom
rekken
stuiten
heel hard
zacht
beschermen
spelen

speelgoed
olie
gummetje
elastiek
schoenzool
rubber bal
handschoenen

Opgave 4 - Spelling en woorden bouwen

In het eerste hok staan woorden die je in de zinnen kunt gebruiken.

banden	Als we in het bad zitten, spelen we soms met
laarzen	Auto's en fietsen rijden zo lekker gemakkelijk omdat hun om hun wielen rubberen zitten.
ballen	Door het water lopen met je aan.
ballonnen worden gemaakt van heel dun rubber.
badeendjes	Stuiten met kan omdat rubber elastisch is.

Opgave 5 - Maak een lijstje

Zet eens drie of vier dingen op een rij die jullie thuis gebruiken en waarvan jij denkt dat er rubber in zit. Denk aan de keuken, de garage, de tuin en de badkamer.

.....

.....

Opgave 6 - Wat hoort bij elkaar?

Zet de woorden bij elkaar die iets met elkaar te maken hebben. Gebruik deze woorden: **water geven | overgooien | rijden | stuiten | rubberboom**

tuinslang:

auto:

ballen:

olie:

grote bal:

Naam:

Groep/klas:

Grond

Opgave 1 - Woordweb maken

Vul het woordweb in met woorden uit de tekst die passen bij het woord 'grond'.

Opgave 2 - Puzzelen met woorden

Wat hoort waar? Gebruik deze woorden:

droog | steentjes | planten | turf | grondsoort | nat | planten

- Soms is de grond gebarsten en erg
- In grond zitten oude plantenresten en dat noemen we
- Grond is er in veel soorten, die we dus noemen.
- In grond zitten kleine deeltjes rots, die we noemen.
- Steentjes en resten van planten zijn een zware grondsoort die heet.
- In de grond zit de voeding waardoor en bomen kunnen groeien.
- Soms is de grond heel en staan er zelfs plassen op.

1			o	o					
	2		u						
	3			o				o	o
	4			e	e			e	
	5		e	i					
6		a		e					
			7	a					

In het dikke hok staat van boven naar beneden het woord:

Opgave 3 - Wat hoort bij elkaar?

In de eerste hokken staan woorden. Maak met de woorden de zinnen af.

droog klei	Als heelwordt komen er scheuren in de grond.
planten turf verrotten	In de grond zien we delen van die zijn. Dit is
schelpen steentjes licht	Een heel grondsoort is zand. Daarin zitten deeltjes van en
wortels water voedsel	Bomen en planten halen en uit de grond met hun

Naam:

Groep/klas:

Opgave 4 - Spelling en woorden bouwen

Zet de volgende woorden in de juiste zin. Gebruik deze woorden:

groeien | wortels | water | eten | gebakken klei | groente

1. De grond is belangrijk omdat er we er ons op verbouwen.
2. Bomen gebruiken hun om water uit de grond te halen.
3. Soms blijft het op de grond staan. Dan hebben we modder.
4. Van kunnen we huizen bouwen.
5. Sla, witlof, boontjes, allemaal die we op de grond laten groeien.
6. Alle planten omdat ze hun eten en water uit de bodem halen.

Opgave 5 - Gezegden

Zet de volgende betekenissen bij de goede zin:

Hij is heel erg dik | Hij is heel erg in gedachte | Er is iets mis | Laten we het vergeten | Hij is erg klein

Hij is moddervet -

Hij maar één turf hoog -

Er zit klei aan de knikker -

Zand er over -

Hij loopt steentjes te tellen -

Opgave 6 - Zinnen maken

Maak de zinnen af en bedenk zelf wat er ingevuld moet worden.

1. Grond is een **n**..... **m**.....
2. Eigenlijk vind je overal **g**..... waar geen water is.
3. In **g**..... zitten kleine **s**..... en resten van **d**..... **pl**.....
4. Er zijn veel soorten **g**..... zoals **k**....., **z**..... of **r**.....
5. Grond is **b**..... omdat planten en bomen er **w**..... en **v**..... uit halen.
6. Wij verbouwen **g**..... en ander **e**.....
7. Als we klei **b**..... kunnen we er **h**..... mee bouwen.
Gebakken klei noemen we **s**.....

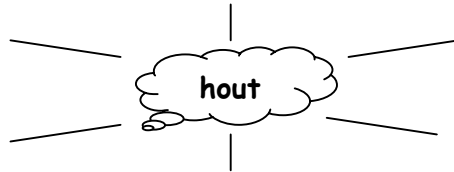
Naam:

Groep/klas:

Hout

Opgave 1 - Woordweb maken

Vul het woordweb in met woorden uit de tekst die passen bij het woord 'hout'.

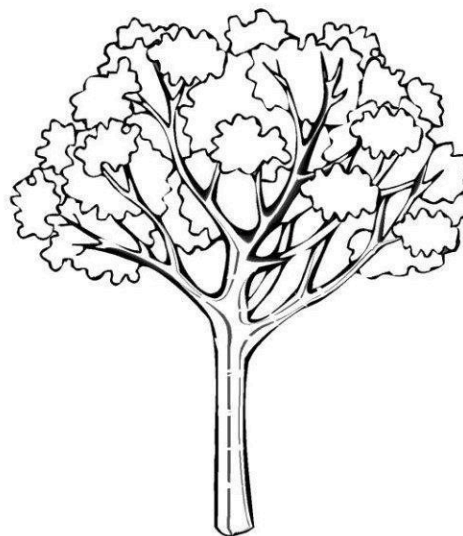
Opgave 2 - Puzzelen met woorden

Welk woord hoort waar? Gebruik deze woorden:

bomen | ruw | glad | zwaar | as | houtskool | huizen | boot | speelgoed

- Hout komt van die omgekapt worden.
- Als je hout verbrand krijg je
- Maar als je hout net niet helemaal verbrandt, krijg je
- Van hout maak je een om mee te varen.
- Als een boom gekapt wordt, is het hout nog erg
- Om in te wonen kunnen we bouwen van hout.
- Mooie planken om iets op te zetten zijn niet ruw, maar mooi
- Soms is hout, soms is het heel licht.
- We maken van hout ook heel mooi zoals treintjes en auto's.

1	b		m	n		
		2		s		
3	h		t	s	k	l
4	b		t	n		
		5	r	w		
6	h			z	n	
7	g	l		d		
8	z	w		r		
9	s	p		l	g	d

In het dikke hok staat van boven naar beneden dat hout een natuurlijk is.

Naam:

Groep/klas:

Opgave 3 - Spelling en woorden bouwen

Maak met de eerste zinnen, de andere zinnen af. Kijk wat goed bij elkaar past.

Het hout ligt in het water en wordt zacht.	Het hout gaat
Het is koud in huis.	We gaan ons huis met hout.
We willen een mooi schuurtje in de tuin.	We kopen mooie planken.
We lezen in een boek.	Van hout kunnen we ook maken.

Opgave 4 - Gatenteksten en zinnen bouwen

Zet de volgende woorden in de juiste zin. Gebruik deze woorden:

papier | natuur | drijven | bomen | planten | natuurlijk

1. Als je een plank in het water gooit, blijft de plank
2. Hout is een materiaal. Het komt dan ook voor in de
3. Om hout te krijgen, moet je omkappen.
4. Eigenlijk moet je dan ook weer nieuwe bomen
5. Er wordt veel hout gebruikt om er van te maken.

Opgave 5 - Woordketting

Maak een woordketting van de volgende woorden. Begin met het woord 'bomen'.

Gebruik deze woorden: **bomen | tafels | water | natuur | ruw | rot**

Bomen -

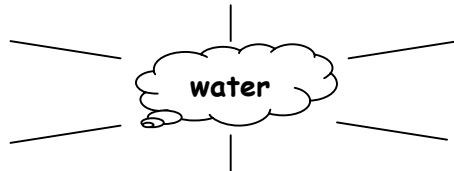
Naam:

Groep/klas:

Water

Opgave 1 - Woordweb maken

Vul het woordweb in met woorden uit de tekst die passen bij het woord 'water'.

Opgave 2 - Puzzelen met woorden

Wat hoort waar? Gebruik deze woorden:

verwarmen | materiaal | sneeuw | ijs | gas | sneeuw | koken | koelen | stof

1. Water kun je **v**..... en dan wordt het stoom.
2. Water noemen we een natuurlijk **m**.....
3. Als je water heel erg warm laat worden, gaat het **k**.....
4. Als het koud is valt water op onze aarde als **s**.....
5. Bevroren water noemen we **ij**.....
6. Stoom is eigenlijk een soort **g**.....
7. Als water druppeltjes in de lucht wordt, is het **w**.....
8. Je kunt water verwarmen maar ook **k**.....
9. Water is de meest voor komende **s**.....op aarde.

				1	e			a			e
2	a	e	i	a	a						
			3	o	e						
		4		e	e	u					
			5	i							
	6		a								
	7		a		e			a			
		8		o	e	e					
	9			o							

In het dikke hok staat van boven naar beneden:

Naam:

Groep/klas:

Opgave 3 - Wat is (bijna) hetzelfde?

Wat betekent hetzelfde? Trek de lijnen!

vaste stof
gas
vloeistof

waterdamp
ijs
water

Opgave 4 - Spelling en woorden bouwen

In het eerste hok staan woorden die je in de zinnen kunt gebruiken.

waterdamp ijs vloeistof natuur ijs sneeuw	<p>We komen heel veel water tegen in de n..... Het meeste water vinden we als v..... in een meer, een zee of een oceaan. Als water bevriest wordt het ij... of valt het naar beneden als s.....</p> <p>Heel heet water verdampt en wordt w.....</p>
--	--

Opgave 5 - Maak een woordketting

Zet de volgende woorden in de goede volgorde. Denk er aan dat elk volgend woord begint met de laatste letter van het vorige woord.

Gebruik deze woorden: **sneeuw** | **gas** | **waterdamp**

.....

Opgave 6 - Zet de woorden bij elkaar die iets met elkaar te maken hebben

Bijvoorbeeld: **regen** - **sneeuw**

Kies uit: **ijs** | **waterdamp** | **water**

vaste vorm:

vloeibaar:.....

gas:.....

Opgave 7 - Schrijf zo mooi mogelijk op wat de betekenis is

Kijk goed in het boekje voor je begint te schrijven.

de natuur:

.....

materialen:

.....

stoom:

.....

Gesteenten

Opgave 1 - Wordweb maken

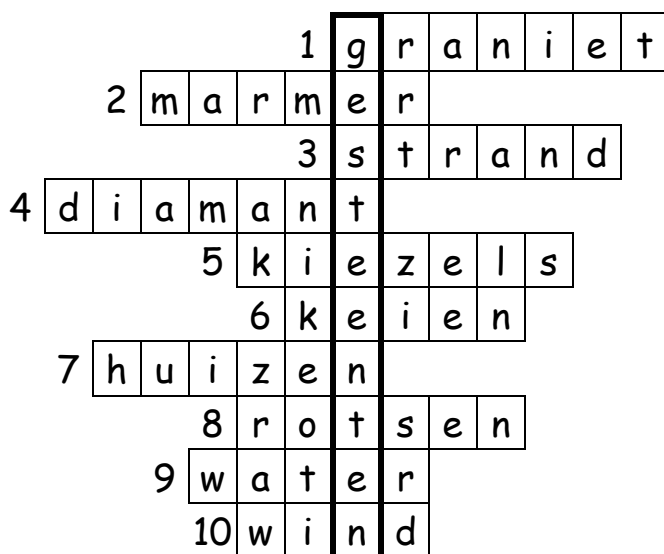
Vul het woordweb in met woorden uit de tekst die passen bij het woord 'gesteenten'.

Opgave 2 - Puzzelen met woorden

Welk woord hoort waar? Gebruik deze woorden: **gesteenten** | keien | rotsen | kalk | graniet | kiezels | strand | wind | water | huizen | sieraden | marmer | diamant

1. Soms is een gesteente heel erg hard, zoals **graniet**.
2. Of heel erg mooi en maken we er mooie voorwerpen van, zoals van **marmer**.
3. Stenen vind je overal, op bergen of op het **strand**.
4. Een heel mooi gesteente dat ook heel erg hard is, is **diamant**.
5. Kleine stenen zijn vaak rond geslepen door water en wind, zoals **kiezels**.
6. Grote stenen noemen we vaak **keien**.
7. We gebruiken stenen ook om er **huizen** van te bouwen.
8. Grote dikke stenen zo groot als een huis, noemen we vaak **rotsen**.
9. Stenen worden rond geslepen door **water**.
10. Maar ook door de **wind**.

In het dikke hok staat van boven naar beneden: **gesteenten**.

Opgave 3 - Wat is (bijna) hetzelfde?

Wat betekent hetzelfde? Trek de lijnen!

gebied bij de zee
weide
zee
kalk
graniet

zandstrand
gras met bloemen
watervlakte
stoepkrijt
heel hard

Opgave 4 - Spelling en woorden bouwen

In het eerste hok staan woorden die je in de zinnen kunt gebruiken.

marmer diamant kiezels kleuren	<p>We maken sieraden van een heel dure steen, namelijk diamant.</p> <p>Stenen kunnen heel veel kleuren hebben en worden dan als versiering gebruikt.</p> <p>Mooie grote platen voor in de keuken of een toonbank worden vaak uit marmer gehakt.</p> <p>Hele kleine stenen hebben vaak heel mooie kleuren en noemen we kiezels.</p>
---	--

Opgave 5 - Maak een woordketting

Zet de volgende woorden in de goede volgorde. Denk er aan dat elk volgend woord begint met de laatste letter van het vorige woord.

Gebruik deze woorden: **marmer** | **sieraad** | **diamant** | **rots**

marmer, rots, sieraad, diamant.

Opgave 6 - Schrijf de woorden over die de vorm van gesteente kunnen veranderen.

Kijk goed naar deze woorden:

diamant | **wind** | **marmer** | **zee** | **water** | **graniet** | **sieraden** | **klein** | **groot**

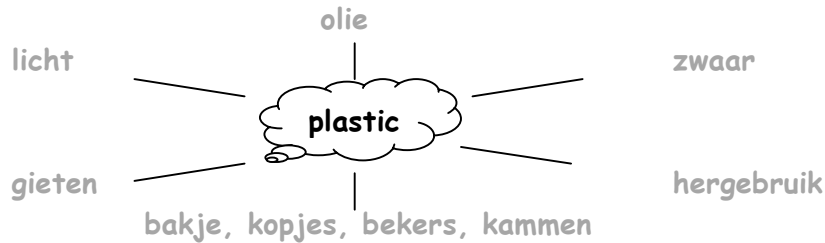
Welke woorden zijn in staat de stenen te veranderen van vorm?

wind, water, zee.

Plastic

Opgave 1 - Woordweb maken

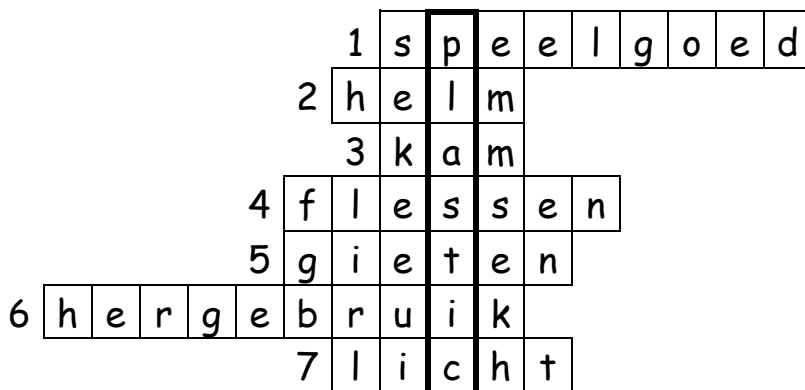
Vul het woordweb in met woorden uit de tekst die passen bij het woord 'plastic'.

Opgave 2 - Puzzelen met woorden

Gebruik de woorden: **flessen** | **helm** | **licht** | **gieten** | **hergebruik** | **speelgoed** | **kam**

1. Poppen, autootjes, beesten, allemaal van plastic gemaakt **speelgoed**.
2. Mensen die een huis bouwen hebben een **helm** van plastic.
3. Je haren kan je met een plastic **kam**.
4. Frisdrank zit in **flessen** die bijna altijd gemaakt zijn van licht plastic.
5. Als plastic vloeibaar is kun je het **gieten** in een vorm waardoor je iets maakt.
6. Van oud plastic maken we nieuwe spullen. Dit noemen we **hergebruik**.
7. Meestal is plastic heel erg **licht** waardoor het weinig weegt.

In het dikke hok staat van boven naar beneden het woord: **plastic**.

Opgave 3 - Wat hoort bij elkaar?

Maak met de eerste zinnen, de andere zinnen af. Kijk wat goed bij elkaar past.

Om plastic te maken heb je iets nodig.	Plastic wordt gemaakt uit olie .
Plastic kan in elke vorm.	We gieten plastic in een vorm om iets te maken.
Nieuwe dingen maken van oud plastic.	Van oud plastic maken we flessen .
Heel hard rijden.	Raceauto's worden gemaakt van plastic.
Kammen, eten, drinken.	Plastic kammen, borden, drinkbekers, bakjes, kommen .

Opgave 4 - Spelling en woorden bouwen

Zet de volgende woorden in de juiste zin. Gebruik deze woorden:

opscheplepels | drinkbekers | bordjes | flesjes | opbergbakjes | beesten | kammen
| rietjes | blokken | gieten | speelgoed | flessen | auto's | poppen | emmers

Alle plastic wordt gemaakt door vloeibaar plastic in een vorm te **gieten**.

Plastic kan heel goed hergebruikt worden. We maken van oud plastic weer **flessen** of **emmers**.

Ook **speelgoed** is gemaakt van oud plastic. Jij speelt met plastic **auto's**, **poppen**, **beesten**, **blokken**.

Thuis zie je allerlei dingen van plastic, zoals **opscheplepels**, **rietjes**, **bordjes**, **flesjes**.

Opgave 5 - Zinnen maken

Zet de letters tussen haakjes straks in de goede volgorde. Vul eerst de zinnen aan met deze woorden: **mensen** | **gieten** | **boodschappentas** | **speeltoestel** | **olie** | **raceauto's** | **hergebruiken** | **speelgoed** | **glijbaan**

1. Plastic is een materiaal dat **mensen** zelf maken uit **olie**.
2. Om plastic een vorm te geven, moeten we het **gieten**.
3. Plastic kan heel licht zijn zoals in **boodschappentassen** en ook heel zwaar zoals in een **speeltoestel**.
4. We kunnen plastic heel goed **hergebruiken**.
5. In de speeltuin is de **glijbaan** van een soort plastic.
6. Zelfs in hele snelle **raceauto's** zit heel veel plastic, net als in de auto thuis.
7. Veel klein **speelgoed** is ook gemaakt van een plastic soort.

Opgave 6 - Noteren

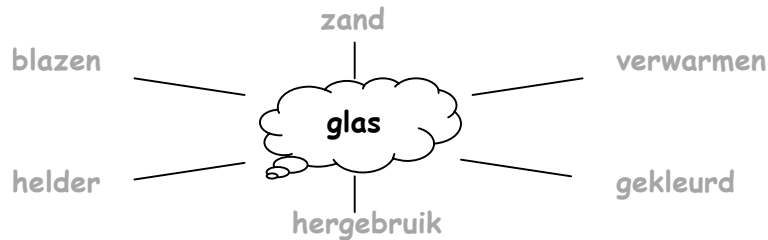
Schrijf zo veel mogelijk dingen op die van plastic gemaakt zijn en die je in het boekje vindt of thuis vindt. Kijk eens om je heen in de groep. Kijk ook goed naar bladzijde 21.

kam, kom, bord, vork, lepel, drinkberk, bakje, zeepfles, speelgoed, rietje, opscheplepels, plastic tas, blokken, emmer, haardroger, telefoon, computer, printer, kratjes, opbergmap, hondenmand, kattenbak, snoeren, oortelefoon, bankkaartjes.

Glas

Opgave 1 - Woordweb maken

Vul het woordweb in met woorden uit de tekst die passen bij het woord 'glas'.

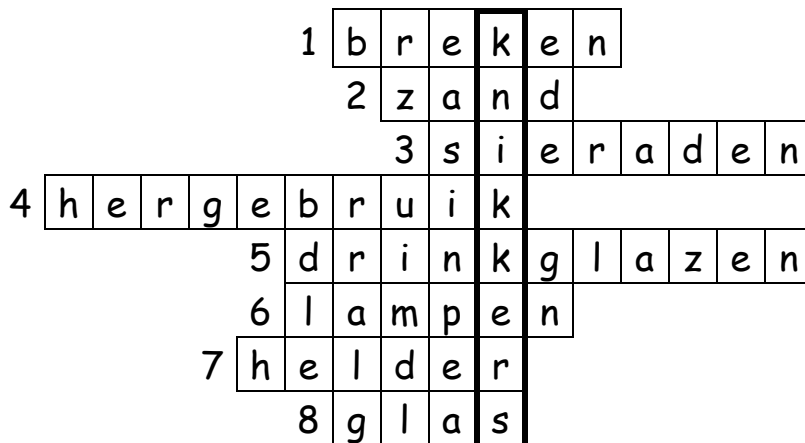

Opgave 2 - Puzzelen met woorden

Welk woord hoort waar? Gebruik deze woorden:

glas | zand | helder | breken | hergebruik | drinkglazen | lampen | sieraden

1. Glas kan heel gemakkelijk **breken** en heeft dan scherpe randen.
2. Glas wordt gemaakt van **zand**.
3. Van glas maken we bijvoorbeeld **sieraden**.
4. Glas is heel geschikt voor **hergebruik** door er andere dingen van te maken.
5. Als we iets drinken kan dat uit **drinkglazen**.
6. Als we licht willen doen we **lampen** aan, die van glas gemaakt zijn.
7. Glas is soms gekleurd maar meestal niet. een raam is meestal **helder**.
8. Flessen zijn vaak van plastic, maar soms nog van **glas**.

In het dikke hok staat van boven naar beneden: knikkers.

Opgave 3 - Wat hoort bij elkaar?

Wat betekent hetzelfde? Trek de lijnen!

raam
drinkglas
hergebruik

helder
gekleurd
flessen

Opgave 4 - Spelling en woorden bouwen

Lees steeds eerst de zin links. Bedenk dan wat het beste op het lijntje past!
sieraden | vloeibaar | helder | knikkers | heet

Glas wordt gemaakt van zand.	De glasblazer maakt het glas heel heet .
Het glas wordt heel warm gemaakt.	Het glas wordt als het warm is vloeibaar .
Ik kijk door het raam naar buiten.	Het glas is helder en niet gekleurd.
Ik heb mij zelf mooi versierd.	Van glas maken we sieraden .
Ik heb gewonnen en neem ze allemaal mee.	Ook knikkers worden gemaakt van glas.

Opgave 5 - Gatenteksten en zinnen bouwen

Zet de volgende woorden in de juiste zin. Gebruik deze woorden:

glasbak | hergebruik | flesjes | knikkers | gekleurd glas

Als we opnieuw glazen dingen maken van oud glas, noemen we dit **hergebruik**.

Om glas opnieuw te smelten verzamelen we het glas in de **glasbak**.

Van helder glas kunnen we wel **gekleurd glas** maken, maar andersom niet.

Dus drinkglazen met een kleurtje of **flesjes** zijn al eerder gebruikt glas.

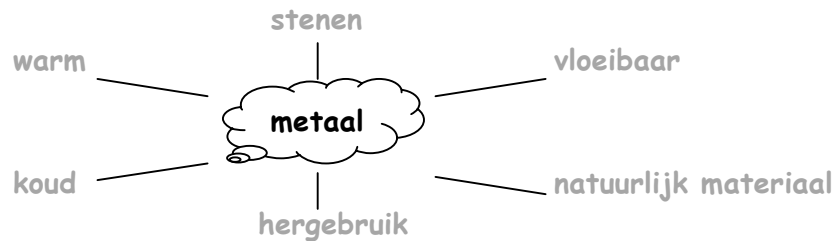
De meeste kleurtjes zitten in je **knikkers**.

Metaal

Opgave 1 - Woordweb maken

Vul het woordweb in met woorden uit de tekst die passen bij het woord 'metaal'.

Opgave 2 - Puzzelen met woorden

Welk woord hoort waar? Gebruik deze woorden: **gesteenten** | **sterk** | **onbuigzaam** | **warm** | **buigen** | **auto** | **blikjes** | **pannen** | **bouwen**

1. Metaal kan heel koud zijn, mar ook heel **warm**.
2. We maken uit metaal fietsen of een **auto**.
3. Metalen komen overal voor in **gesteenten**.
4. Je kunt er heel goed mee **bouwen**.
5. Metalen zijn meestal heel erg **sterk**.
6. Als metaal heet is kun je het **buigen**.
7. In de keuken hebben we metalen **pannen**.
8. Als metaal hard is is het **onbuigzaam**.
9. Bij hergebruik maken we van oud metaal vaak **blikjes**.

1	w	a	r	m						
			2	a	u	t	o			
3	g	e	s	t	e	e	n	t	e	n
4	b	o	u	w	e	n				
5	s	t	e	r	k					
		6	b	u	i	g	e	n		
			7	p	a	n	n	e	n	
8	o	n	b	u	i	g	z	a	a	m
			9	b	l	i	k	j	e	s

In het dikke hok staat van boven naar beneden dat metaal een natuurlijk is.

Opgave 3 - Wat hoort bij elkaar?

Wat betekent hetzelfde? Trek de lijnen!

blikjes
voedsel
verwarmen

hergebruik
ingeblikt
vloeibaar

Opgave 4 - Spelling en woorden bouwen

Maak met de eerste zinnen, de andere zinnen af. Kijk wat goed bij elkaar past.

Het metaal wordt uit de steen gehaald.	Als de stenen warm worden, smelt het metaal er uit.
In het glas tinkelen de ijsblokjes.	We maken ijsblokjes met een ijsblokjes bakje in de vriezer.
Heel veel dingen wordt van metaal gemaakt.	In ons huis zijn veel dingen van metaal, zoals potten, pannen, blikjes, vergiet, speelgoed, gieter, sleutels, lepels, vorken.
Bonen, kersen, perziken, tomaten.	Heel veel groente en fruit wordt in ingeblikt.

Opgave 5 - Noteren

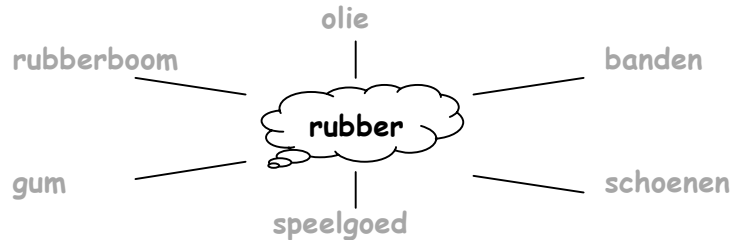
Schrijf zo veel mogelijk dingen op die van een metaal gemaakt worden en die je in het boekje vindt. Kijk vooral goed naar bladzijde 21.

Gieter, vergiet, sleutels, gereedschap, opscheplepels, zaklampje, horloge, deurknop, blikjes, speelgoed, nietjes, paperclips, auto's, treinen, kettingen.

Rubber

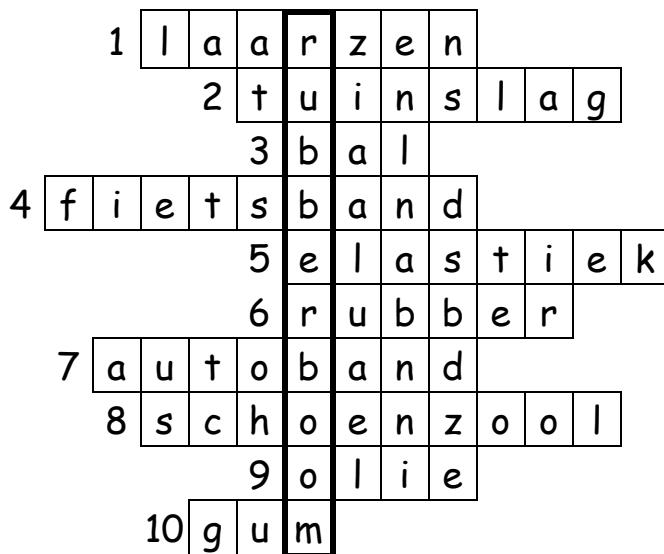
Opgave 1 - Woordweb maken

Vul het woordweb in met woorden uit de tekst die passen bij het woord 'rubber'.

Opgave 2 - Puzzelen met woorden: laarzen | autoband | fietsband | bal | schoenzool | elastiek | olie | tuinslang | rubber | gum

- Als je door waterplassen loopt heb je **laarzen** aan je voeten.
- Een droge tuin geef je water door een **tuinslang** te gebruiken.
- Overgooien met een **bal**.
- Er zit ook rubber in je **fietsband** als je over de straat fietst.
- Om de pakjes had de postbode een **elastiek** gedaan om alles bij elkaar te houden.
- Alle producten hierboven zijn gemaakt van **rubber**.
- Heel grote dingen van rubber zijn de **autobanden** waarmee een auto kan rijden.
- Maar in het klein kan ook: soms zit er rubber in je **schoenzool**.
- Je kunt rubber maken van een boom en ook van **olie**.
- Als je een potloodstreep weg wilt hebben, gebruik je een rubberen **gum**.

In het dikke hok staat van boven naar beneden: **rubberboom**.

Opgave 3 - Wat is (bijna) hetzelfde?

Wat hoort bij elkaar? Trek de lijnen!

rubber boom
rekken
stuiteren
heel hard
zacht
beschermen
spelen

olie
elastiek
rubber bal
schoenzool
gummetje
handschoenen
speelgoed

Opgave 4 - Spelling en woorden bouwen

In het eerste hok staan woorden die je in de zinnen kunt gebruiken.

banden	Als we in het bad zitten, spelen we soms met badeendjes .
laarzen	Auto's en fietsen rijden zo lekker gemakkelijk omdat hun om hun wielen rubberen banden zitten.
ballen	Door het water lopen met je laarzen aan.
ballonnen	Ballonnen worden gemaakt van heel dun rubber.
badeendjes	Stuiteren met ballen kan omdat rubber elastisch is.

Opgave 5 - Maak een lijstje

Zet eens drie of vier dingen op een rij die jullie thuis gebruiken en waarvan jij denkt dat er rubber in zit. Denk aan de keuken, de garage, de tuin en de badkamer.

Eigen invulling.

Opgave 6 - Wat hoort bij elkaar?

Zet de woorden bij elkaar die iets met elkaar te maken hebben. Gebruik deze woorden: **water geven** | **overgooien** | **rijden** | **stuiteren** | **rubberboom**

tuinslang: **water geven**

auto: **rijden**

ballen: **overgooien**

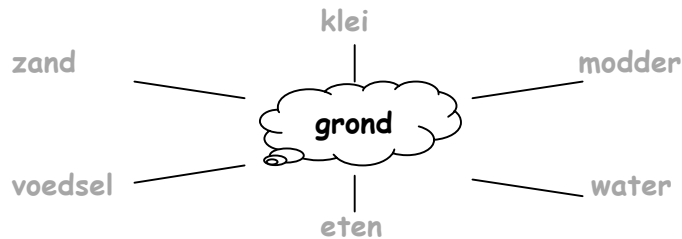
olie: **rubberboom**

grote bal: **stuiteren**.

Grond

Opgave 1 - Woordweb maken

Vul het woordweb in met woorden uit de tekst die passen bij het woord 'grond'.

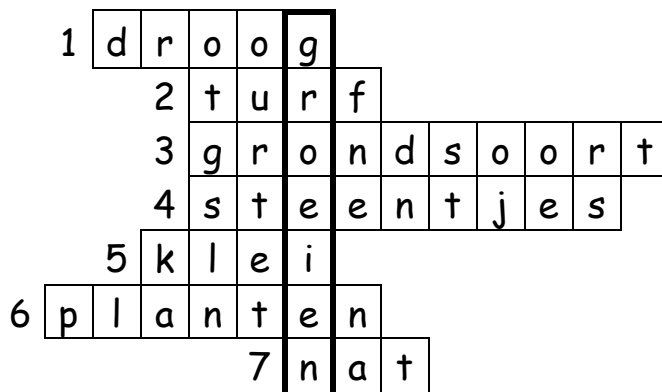

Opgave 2 - Puzzelen met woorden

Wat hoort waar? Gebruik deze woorden:

droog | steentjes | planten | turf | grondsoort | nat | planten

1. Soms is de grond gebarsten en erg **droog**.
2. In grond zitten oude plantenresten en dat noemen we **turf**.
3. Grond is er in veel soorten, die we dus **grondsoort** noemen.
4. In grond zitten kleine deeltjes rots, die we **steentjes** noemen.
5. Steentjes en resten van planten zijn een zware grondsoort die **klei** heet.
6. In de grond zit de voeding waardoor **planten** en bomen kunnen groeien.
7. Soms is de grond heel **nat** en staan er zelfs plassen op.

In het dikke hok staat van boven naar beneden het woord: **groeien**.

Opgave 3 - Wat hoort bij elkaar?

In de eerste hokken staan woorden. Maak met de woorden de zinnen af.

droog klei	Als klei heel droog wordt komen er scheuren in de grond.
planten turf verrotten	In de grond zien we delen van planten die verrot zijn. Dit is turf .
schelpen steentjes licht	Een heel lichte grondsoort is zand. Daarin zitten deeltjes van schelpen en steentjes .
wortels water voedsel	Bomen en planten halen water en voedsel uit de grond met hun wortels .

Opgave 4 - Spelling en woorden bouwen

Zet de volgende woorden in de juiste zin. Gebruik deze woorden:
groeien | wortels | water | eten | gebakken klei | groente

1. De grond is belangrijk omdat er we er ons **eten** op verbouwen.
2. Bomen gebruiken hun **wortels** om water uit de grond te halen.
3. Soms blijft het **water** op de grond staan. Dan hebben we modder.
4. Van **gebakken klei** kunnen we huizen bouwen.
5. Sla, witlof, boontjes, allemaal **groente** die we op de grond laten groeien.
6. Alle planten **groeien** omdat ze hun eten en water uit de bodem halen.

Opgave 5 - Gezegden

Zet de goede betekenis bij de goede zin.

Hij is moddervet - Hij is heel erg dik

Hij is maar één turf hoog - Hij is erg klein

Er zit klei aan de knikker - Er is iets mis

Zand er over - Laten we het vergeten

Hij loopt steentjes te tellen - Hij is heel erg in gedachte

Opgave 6 - Zinnen maken

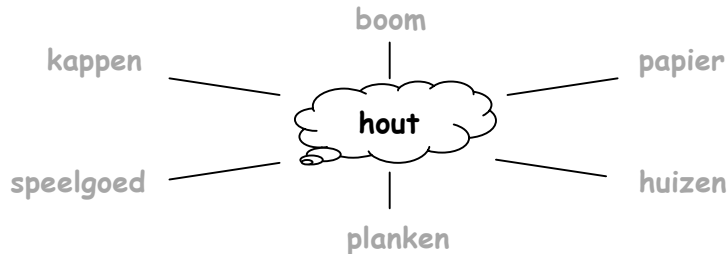
Maak de zinnen af en bedenk zelf wat er ingevuld moet worden.

1. Grond is een **natuurlijk materiaal**.
2. Eigenlijk vind je overal **grond** waar geen water is.
3. In **grond** zitten kleine **steentjes** en resten van **dode planten**.
4. Er zijn veel soorten **grond** zoals **klei, zand** of **rots**.
5. Grond is **belangrijk** omdat planten en bomen er **water** en **voedsel** uit halen.
6. Wij verbouwen **groente** en ander **eten**.
7. Als we klei **bakken** kunnen we er **huizen** mee bouwen. Gebakken klei noemen we **stenen (bakstenen)**.

Hout

Opgave 1 - Woordweb maken

Vul het woordweb in met woorden uit de tekst die passen bij het woord 'hout'.

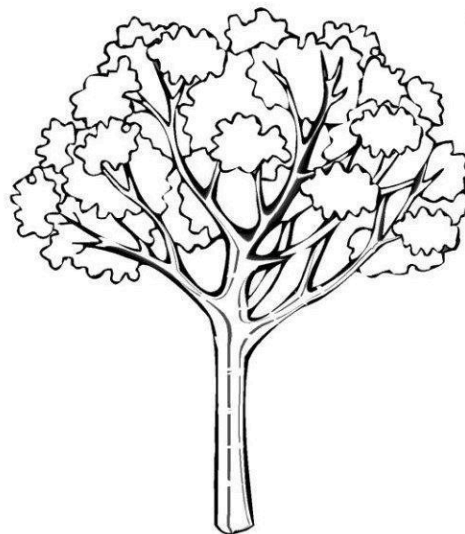
Opgave 2 - Puzzelen met woorden

Welk woord hoort waar? Gebruik deze woorden:

bomen | **ruw** | **glad** | **zwaar** | **as** | **houtskool** | **huizen** | **boot** | **speelgoed**

- Hout komt van **bomen** die omgekapt worden.
- Als je hout verbrand krijg je **as**.
- Maar als je hout net niet helemaal verbrandt, krijg je **houtskool**.
- Van hout maak je een **boot** om mee te varen.
- Als een boom gekapt wordt, is het hout nog erg **ruw**.
- Om in te wonen kunnen we **huizen** bouwen van hout.
- Mooie planken om iets op te zetten zijn niet ruw, maar mooi **glad**.
- Soms is hout **zwaar**, soms is het heel licht.
- We maken van hout ook heel mooi **speelgoed** zoals treintjes en auto's.

1	b	o	m	e	n				
		2	a	s					
3	h	o	u	t	s	k	o	o	l
4	b	o	t	e	n				
			5	r	u	w			
	6	h	u	i	z	e	n		
		7	g	l	a	d			
			8	z	w	a	a	r	
9	s	p	e	e	l	g	o	e	d

In het dikke hok staat van boven naar beneden dat hout een natuurlijk **materiaal** is.

Opgave 3 - Spelling en woorden bouwen

Maak met de eerste zinnen, de andere zinnen af. Kijk wat goed bij elkaar past.

Het hout ligt in het water en wordt zacht.	Het hout gaat rotten .
Het is koud in huis.	We gaan ons huis verwarmen met hout.
We willen een mooi schuurtje in de tuin.	We kopen mooie geschaafde planken.
We lezen in een boek.	Van hout kunnen we ook papier maken.

Opgave 4 - Gatenteksten en zinnen bouwen

Zet de volgende woorden in de juiste zin. Gebruik deze woorden:

papier | natuur | drijven | bomen | planten | natuurlijk

1. Als je een plank in het water gooit, blijft de plank **drijven**.
2. Hout is een **natuurlijk** materiaal. Het komt dan ook voor in de **natuur**.
3. Om hout te krijgen, moet je **bomen** omkappen.
4. Eigenlijk moet je dan ook weer nieuwe bomen **planten**.
5. Er wordt veel hout gebruikt om er **papier** van te maken.

Opgave 5 - Woordketting

Maak een woordketting van de volgende woorden. Begin met het woord 'bomen'.

Gebruik deze woorden: **bomen | tafels | water | natuur | ruw | rot**

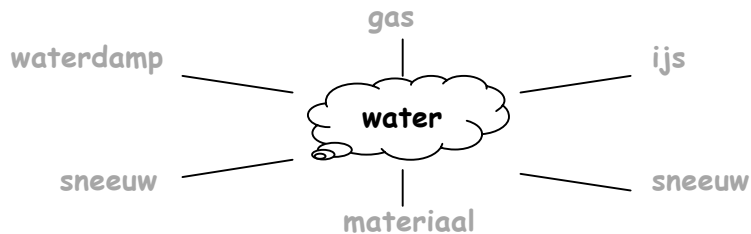
bomen - natuur - ruw - water - rot - tafels

Water

Opgave 1 - Woordweb maken

Vul het woordweb in met woorden uit de tekst die passen bij het woord 'water'.

Opgave 2 - Puzzelen met woorden

Welk woord hoort waar? Gebruik deze woorden:

verwarmen | materiaal | sneeuw | ijs | gas | sneeuw | koken | koelen | stof

1. Water kun je **verwarmen** en dan wordt het stoom.
2. Water noemen we een natuurlijk **materiaal**.
3. Als je water heel erg warm laat worden, gaat het **koken**.
4. Als het koud is valt water op onze aarde als **sneeuw**.
5. Bevroren water noemen we **ijs**.
6. Stoom is eigenlijk een soort **gas**.
7. Als water druppeltjes in de lucht wordt, is het **waterdamp**.
8. Je kunt water verwarmen maar ook **koelen**.
9. Water is de meest voor komende **stof** op aarde.

				1	v	e	r	w	a	r	m	e	n
2	m	a	t	e	r	i	a	a	l				
				3	k	o	k	e	n				
		4	s	n	e	e	u	w					
				5	i	j	s						
		6	g	a	s								
		7	w	a	t	e	r	d	a	m	p		
				8	k	o	e	l	e	n			
		9	s	t	o	f							

In het dikke hok staat van boven naar beneden: **vloeistof**.

Opgave 3 - Wat is (bijna) hetzelfde?

Wat betekent hetzelfde? Trek de lijnen!

vaste stof
gas
vloeistof

ijs
waterdamp
water

Opgave 4 - Spelling en woorden bouwen

In het eerste hok staan woorden die je in de zinnen kunt gebruiken.

waterdamp ijs vloeistof natuur ijs sneeuw	We komen heel veel water tegen in de natuur . Het meeste water vinden we als vloeistof in een meer, een zee of een oceaan. Als water bevriest wordt het ijs of valt het naar beneden als sneeuw . Heel heet water verdampt en wordt waterdamp .
--	--

Opgave 5 - Maak een woordketting

Zet de volgende woorden in de goede volgorde. Denk er aan dat elk volgend woord begint met de laatste letter van het vorige woord.

Gebruik deze woorden: **sneeuw** | **gas** | **waterdamp**

gas - sneeuw - waterdamp

Opgave 6 - Zet de woorden bij elkaar die iets met elkaar te maken hebben.

Bijvoorbeeld: regen - sneeuw. Kies uit: **ijs** | **waterdamp** | **water**

vaste vorm: **ijs**

vloeibaar: **water**

gas: **waterdamp**

Opgave 7 - Schrijf zo mooi mogelijk op wat de betekenis is.

Kijk goed in het boekje voor je begint te schrijven.

de natuur:

De natuur is de wereld om ons heen van planten, dieren, stenen en water.

materialen:

Materialen zijn dingen die in de natuur voor komen en die mensen gebruiken om andere dingen van te maken.

stoom:

Stoom is een gas en kunnen we ook waterdamp noemen.